APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
TARŠOS PREVENCIJOS IR LEIDIMŲ DEPARTAMENTO
VILNIAUS SKYRIUS

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898.
Skyriaus duomenys: A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel. (8 5) 210 2516, faks. 8 7066 2000,
el.p. vilniaus.skyrius@aaa.am.lt, http://gamta.lt.

UAB „GJ Magma“
UAB „Raistenis“
Širvintų rajono savivaldybės administracijai
Vilniaus visuomenės sveikatos centrui
Vilniaus apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai
Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritoriniam padaliniui

2014-07-21 Nr. (15.8)-A4-3325
Į Nr.

Kopija
Molėtų rajono savivaldybės administracijai

GALUTINĖ ATRANKOS IŠVADA DĖL ŠIRVINTŲ RAJONO BAJORŲ DURPIŲ TELKINIO DALIES (140,43 HA) NAUDOJIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Peržiūrima atrankos išvada

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento (toliau – Vilniaus RAAD) 2014-04-02 priimta atrankos išvada Nr. (38-4)-VR-1.7-1483 dėl Širvintų rajono Bajorų durpių telkinio dalies (140,43 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV). Planuojamai ūkinei veiklai PAV neprivalomas.

1[1]. Kur, kada ir kokiose visuomenės informavimo priemonėse buvo paskelbta visuomenei apie Atsakingos institucijos priimtą atrankos išvadą, kuri persvarstoma

Apie priimtą atrankos išvadą buvo paskelbta: respublikinėje spaudoje – 2014-05-22 laikraštyje „Lietuvos žinios“, rajoninėje spaudoje – 2014-05-23 laikraštyje „Širvintų kraštas“, 2014-05-21 Zibalų seniūnijos skelbimų lentoje.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

UAB „Raistenis“, Algirdo g. 7-7, Vilnius, LT-03219, tel. 8 612 33 005.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Širvintų rajono Bajorų durpių telkinio dalies (140,43 ha) naudojimas.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Rubikonių k., Zibalų sen., Širvintų r. sav.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) metu numatoma pradėti naudingųjų iškasenų gavybą degraduojančio Bajorų durpių telkinio dalyje. Šį durpyną pirmą kartą dar 1963 - 1965 metais tyrė Pramoninės statybos projektavimo institutas. Jame 501,1 ha plote, apskaičiuota 13078,8 tūkst. m^3 išteklių. PŪV metu planuojamas naudoti 140,43 ha plotas, kuriame apytikriai paskaičiuoti durpių ištekliai sudaro per 3665 tūkst. m^3. Tikslus durpių išteklių kiekis vertinamame plote bus apskaičiuotas, rengiant telkinio naudojimo projektą, atlikus markšeiderinius apmatavimus.

Planuojama naudoti Bajorų durpyno telkinio dalis yra Vilniaus apskrityje, šiaurės rytinėje Širvintų rajono dalyje, 15 km į šiaurės rytus nuo Širvintų, 8,8 km į šiaurės vakarus nuo Giedraičių miestelio, Zibalų seniūnijoje, Rubikonių kaime. Šalia nėra gyvenamųjų teritorijų. Artimiausia Pusnės kaimo sodyba nutolusi 480 m į šiaurės rytus. Kitos sodybos nutolusios dar didesniais atstumais. Visa produkcija iš durpių telkinio bus vežama viešo naudojimo keliais, kuriuose nėra jokių apribojimų sunkiojo transporto judėjimui. Produkciją iš durpyno planuojama išvežti pradžioje pro vietinį žvyrkelį (kurį planuojama sustiprinti), pereinantį į rajoninį, plento (Nr. 2804) link, ties Žvangučių I kaimu. Žvyrkelis praeina pro pavienes Latvių ir Baskų kaimo sodybas. Visos sodybos nuo išvežimo žvyrkelio (IV kategorijos), išskyrus vieną, nutolusios 20 m ir daugiau atstumu. Visa produkcija bus išvežama rudens laikotarpiu, kai žvyrkeliai beveik nebedulka. Sunkvežimių, išvežančių produkciją, puspriekabės bus dengiamos tentais.

PŪV teritorijos dalis nepatenka į valstybės ar savivaldybės įsteigtas saugomas teritorijas. Beveik visas planuojamas naudoti plotas yra apleistas laukas, savaime užželiantis krūmais ir medžiais. Artimiausia saugoma teritorija yra Šešuolėlių telmologinis draustinis, nutolęs 5,6 km į pietvakarius. Artimiausios Natura 2000 teritorijos svarbios buveinių apsaugai yra Adomiškio pelkė, esanti 4,8 km į šiaurės rytus bei Šešuolėlių miškas (ribos sutampa su Šešuolėlių telmologiniu draustiniu). Artimiausia Natura 2000 teritorija svarbi paukščių apsaugai yra Asvejos ežerynas, nutolęs 13 į pietryčius. Kitos saugomos teritorijos nutolusios didesniais atstumais.

Planuojamoje naudoti Bajorų durpių telkinio dalyje buvo atlikti biologinės įvairovės zoologiniai ir botaniniai tyrimai. Atliekant stebėjimus 2013 m. vasarą konstatuota, kad vertinamas plotas yra pakankamai apleistas. Bebrų patvenktuose grioviuose veši švendrynai, pradeda augti nendrės. Drėgnose buvusių kultūrinių pievų vietose pradeda augti krūmai (ypač karklai), dideli dilgėlynų, gauromečių plotai. Teritorija nelankoma, sunkiai pravažiuojama, likę tik pavieniai lauko keliai ar provėžos. Kadangi nevykdoma jokia ūkinė veikla, plote galėtų formuotis gyvūnijai tinkamos sąlygos. Tačiau tyrimų metu (birželio - rugpjūčio mėnesiais) konstatuota, kad šis plotas yra tipiškas apleistos ir dirvonuojančios, degraduojančios ūkinės žemės plotų pavyzdys. Rūšinė gyvūnijos įvairovė nėra turtinga, jokių išskirtinių šio ploto gamtinių vertybių nenustatyta. Bajorų durpyno rytinės dalies teritorija botaniniu požiūriu taip pat yra nevertinga.

PŪV teritorijoje ir jos artimoje aplinkoje nėra žinoma jokių istorinių, kultūrinių arba archeologinių vertybių. Artimiausia saugoma kultūros vertybė yra Pusnės k. senosios kapinės, nuo planuojamos naudoti teritorijos nutolusios 1150 m į šiaurės rytus (unikalus kodas 24691). Arčiau nagrinėjamo ploto, už 530 m į pietvakarius yra kitas kultūros paveldo objektas – Stogastulpis su ornamentuotu kryželiu.

Durpynas yra pailgos formos. Paviršiaus reljefas lygus su bendru nuolydžiu Pusnės upelio link. Dabartiniu metu didžioji durpyno dalis yra nusausinta prakastais melioracijos grioviais sutekančiais į pagilintą ir ištiesintą Pusnės upelį. Pastarasis upelis durpyno pietvakariuose įteka į Mielkupio upelį, kuris surenka vandenį iš pietvakariuose esančių melioracijos griovių. Mielkupio upelis toliau teka pietų kryptimi link Širvintos upelio. Naujų melioracijos griovių kasti neplanuojama, nebent pagilinti jau esamus, kad būtų pilnai iškasti apatinėje klodo dalyje esantys durpių ištekliai. PŪV metu Pusnės upės pakrantės apsaugos juostoje jokia veikla nebus vykdoma.

Tamsios durpės bus kasamos pagal trupininių durpių gamybos technologiją. Planuojamoms gavybos apimtims įvykdyti (apie 100 tūkst. m^3 per metus) reikės, kad telkinyje dirbtų 4 traktoriai ir produkcijos pasiimti atvažiuotų 4 sunkvežimiai. Kasybos metu bus naudojamas tiktai kuras dyzeliniams vidaus degimo varikliams. Pagal planuojamą naudoti durpių gavybos technologiją, durpynas galės egzistuoti apie 35 metus. Tikslesnis durpyno kasybos laikas bus žinomas tik naudojimo projektu metu įvertintinus visus galimus kasybos nuostolius.

Užbaigus kasybą, durpių telkinio dalis bus rekultivuojama į vandens telkinį pritaikytą žuvininkystei. Tokio seklaus baseino lėkštos pakrantės ir atabradai apžels vandens arba šlapynių augalija. Susikurs itin vertingas seklių vandenų, šlapių pakrančių ir drėgnų pievų biotopas. Tuo būdu pasirinktas priimtiniausios rekultivacijos būdas: žemiausiai pradubusiose durpyno vietose,

pakėlus vandens lygį auginti žuvis, o baseino pakraščiuose sukurti sąlygas biologinei įvairovei gausintis.

PŪV metu bus sudarytos priešgaisrinės saugos taisyklės, su kuriomis bus supažindinami visi dirbantieji. Visi durpių gavybos laukai bus apjuosti priešgaisriniais vandens užpildytais grioviais, už kurių formuojama 75 m pločio priešgaisrinė juosta.

5[1]. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000" teritorijoms reikšmingumas

Planuojamos ūkinės veiklos teritorija nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000" teritoriją. Artimiausia Europos ekologinio tinklo „Natura 2000" teritorija – Adomiškio pelkė, nuo PŪV vietos nutolusi pakankamai toli – 4,8 km atstumu, todėl PŪV poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000" teritorijoms reikšmingumo nustatymas – netikslingas.

6. Kas ir dėl kokių priežasčių pateikė motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą

Vilniaus visuomenės sveikatos centras (toliau – Vilniaus VSC) 2014-04-14 raštu Nr. 12(12.37)-2-4744 kreipėsi į Vilniaus RAAD prašydamas persvarstyti atrankos išvadą, kadangi nepateikta išsami informacija apie PŪV ir su ja susijusio transporto srauto keliamą aplinkos oro taršą, nepateikta informacija apie transporto srauto, susijusio su PŪV, sukeliamo triukšmo lygius artimiausiose gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties pastatuose bei šių teritorijų aplinkoje.

7. Poveikio aplinkai vertinimo dalyviai, kurie dalyvavo peržiūrint atrankos išvadą

Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjai, Vilniaus VSC atstovai.

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas 2014-04-22 raštu Nr. 9.4.-906(8.7) informavo, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 794 „Dėl gaisro atžvilgiu pavojingų objektų, kurių savininkui (valdytojui) atsiranda pareiga steigti priešgaisrinius gelbėjimo padalinius (žinybines priešgaisrines pajėgas), kriterijų patvirtinimo" PŪV organizatorius privalės įsteigti žinybines priešgaisrines pajėgas.

PAV subjektų – Širvintų rajono savivaldybės administracijos ir Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinio padalinio, atstovai į persvarstymą neatvyko ir savo išvadų iki 2014-06-26, kaip buvo reikalauta Vilniaus RAAD 2014-06-23 rašte Nr. (38-4)-VR-1.7-2448 nepateikė.

Persvarstymo metu Vilniaus VSC atstovas, paprašė pateikti informaciją atrankai dėl PŪV poveikio aplinkai vertinimo su papildoma medžiaga apie PŪV įtaką triukšmo lygiui bei aplinkos oro taršai. Susipažinęs su pateikta informacija, Vilniaus VSC 2014-07-09 raštu Nr. 12(12.37)-2-8352 informavo, jog pagal pateiktą papildomą informaciją triukšmo ribiniai dydžiai viršijami nebus ir atitiks Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje" patvirtinimo" patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 33:2001 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje" reglamentuojamus dydžius. Oro tarša artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo".

8. Pastabos, pasiūlymai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 794 „Dėl gaisro atžvilgiu pavojingų objektų, kurių savininkui (valdytojui) atsiranda pareiga steigti priešgaisrinius gelbėjimo padalinius (žinybines priešgaisrines pajėgas), kriterijų patvirtinimo" įsteigti žinybines priešgaisrines pajėgas

9. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

9.1. PAV subjektas – Vilniaus VSC, susipažinęs su informacija apie PŪV, pritarė dėl neprivalomo PŪV poveikio aplinkai vertinimo. Kitų PAV subjektų ar visuomenės prieštaravimų dėl PŪV gauta nebuvo.

9.2. Durpių kasyba leistų įsisavinti naudinguosius išteklius, kurie šiuo metu genda, tuo pačiu teršdami aplinką (anglies dvideginio bei metano dujomis).

9.3. Planuojama ūkinė veikla bus vykdoma gamtiniu požiūriu nesudėtingoje vietovėje, toli nuo gyvenamųjų teritorijų. Pagal atliktus biologinės įvairovės botaninius ir zoologinius tyrimus, PŪV vieta nepasižymi vertinga bioįvairove. Visa produkcija bus išvežama rudens laikotarpiu, kai žvyrkeliai beveik nebedulka. Sunkvežimių, išvežančių produkciją, puspriekabės bus dengiamos tentais.

9.4. Technogeninei apkrovai sumažinti bus naudojami našūs šiuolaikiniai mechanizmai. Durpynui eksploatuoti pakaks esamos infrastruktūros, papildomas inžinerinių tinklų įrengimas durpių karjerui nereikalingas.

9.5. Užbaigus kasybą, durpių telkinio dalis bus rekultivuojama į vandens telkinį pritaikytą žuvininkystei. Tokio seklaus baseino lėkštos pakrantės ir atabradai apžels vandens arba šlapynių augalija. Susikurs itin vertingas seklių vandenų, šlapių pakrančių ir drėgnų pievų biotopas.

9.6. PŪV atitinka Širvintų rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą.

9.7. PŪV metu Pusnės upės pakrantės apsaugos juostoje jokia veikla nebus vykdoma. Naujų melioracijos griovių kasti neplanuojama.

9.8. Pagal atliktų skaičiavimų duomenis PŪV metu triukšmo ribiniai dydžiai viršijami nebus ir atitiks Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 33:2001 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ reglamentuojamus dydžius.

9.9. Pagal atliktų skaičiavimų duomenis PŪV metu oro tarša artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“.

10. Priimta galutinė atrankos išvada

Širvintų rajono Bajorų durpių telkinio dalies (140,43 ha) naudojimo poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas. Ši atrankos išvada dėl poveikio aplinkai vertinimo galioja 3 metus nuo atrankos išvados viešo paskelbimo dienos. Užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo rengėjas turi raštu informuoti atsakingą instituciją apie pranešimo paskelbimą visuomenei tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005-07-15 įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“, nurodytose visuomenės informavimo priemonėse.

Jūs turite teisę apskųsti šį atsakymą Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT – 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio atsakymo įteikimo Jums dienos.

Taršos prevencijos ir leidimų departamento
Vilniaus skyriaus vedėja Justina Kraskauskaitė

tel. (8-5) 210 2516, el. p. justina.kraskauskaite@aaa.am.lt